

Voorstel Europese Commissie: minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, meer inzet op geïntegreerde gewasbescherming

Hans van den Heuvel

Teamcoördinator
gewasbescherming
Directie Plantaardige
Agroketens en
Voedselkwaliteit
Ministerie LNV

Op 22 juni 2022 heeft de Europese Commissie (EC) een voorstel gepubliceerd voor een verordening over duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (Commissievoorstel¹). Met dit voorstel wil de EC invulling geven aan de ambities uit de 'Van boer tot bord-strategie' om het gebruik en de risico's van chemische gewasbeschermingsmiddelen met 50 % te reduceren en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM) te stimuleren.

Het is de bedoeling dat de voorschriften en regels in de voorgestelde verordening de huidige richtlijn over duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vervangen. Binnen de nieuw gestelde kaders worden de voorschriften voor geïntegreerde gewasbescherming aangescherpt.

Reductiedoelen

Het voorstel bevat twee reductiedoelen: een algemeen reductiedoel voor alle chemische gewasbeschermingsmiddelen en een specifiek reductiedoel voor gewasbeschermingsmiddelen met een hoger risicoprofiel (stoffen die voor vervanging in aanmerking komen 'Candidates for Substitution', de Cfs-lijst). Bij de berekening van het reductiedoel – een percentage reductie ten opzichte van een referentieperiode 2015-2017 – houdt het voorstel rekening met een al gerealiseerde reductie in de voorafgaande periode en het gemiddeld gebruik per ha landbouwareaal. Daardoor kunnen de reductiepercentages per lidstaat verschillen binnen een bandbreedte van -35 % tot -70 %. Gemiddeld over de gehele EU gaat het om een reductiepercentage van 50%.

Gewasspecifieke IPM-regels

Op het gebied van IPM bevat het voorstel meer voorschriften voor de toepassing van de IPM-principes en het bindend verklaren van gewasspecifieke IPM-regels die moeten gaan gelden voor teelten die samen tenminste 90 % van het landbouwareaal van een lidstaat omvatten. Het is de bedoeling dat lidstaten de reductiedoelen en gewasspecifieke IPM-regels in nationale wet- en regelgeving vastleggen.

Daarnaast bevat het voorstel nieuwe voorschriften over een algemeen verbod op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in gevoelige gebieden, zoals natuurgebieden, publieke terreinen en kwetsbare watergebieden, en in een drie meter brede bufferzone langs watergangen en die gevoelige gebieden. Derogaties zijn mogelijk maar alleen voor individuele toepassingen voor de bestrijding van quarantaine organismen en invasieve exoten en onder nauw omschreven voorwaarden.

Op bijna alle overige aspecten van de oorspronkelijke richtlijn, zoals opleiding, advisering, verkoop en distributie, inspectie van toepassingsapparatuur, informatie aan het publiek en registratie van gewasbeschermingsmaatregelen, bevat het voorstel aangescherpte voorschriften. Deze aanscherping geldt voor de lidstaten in extra rapportageverplichtingen naar de EC en aanwijzen van nieuwe bevoegde autoriteiten. Voor de sector gaat het om meer registraties en onderbouwing van maatregelen. Zo dienen telers alle gewasbeschermingsmaatregelen elektronisch vast te

leggen, eerst aantoonbaar niet-chemische maatregelen in te zetten, de keuze voor de maatregelen te onderbouwen en jaarlijks een onafhankelijk IPM-advies in te winnen. Het voorstel bevat tevens een voorschrift voor de ontwikkeling van een nieuw registratiesysteem voor toepassingsapparatuur.

Tijdslijn

In september zijn de besprekingen gestart tussen de lidstaten om tot een gezamenlijk standpunt te komen over het EC-voorstel. Dit gebeurt onder voorzitterschap van de lidstaat die de Raad van de Europese Unie (de Raad) voorziet. In de tweede helft van 2022 is dat Tsjechië. Vanaf januari 2023 is Zweden voorzitter. Het voorzitterschap wisselt elk half jaar.

Het Europees Parlement (EP) heeft ook een proces gestart om tot een standpunt te komen. Daarvoor is een rapporteur benoemd die een werkgroep samenstelt en uiteindelijk een rapport oplevert waarover het gehele EP zal stemmen. Nadat Raad en EP hun standpunt hebben bepaald, starten de onderhandelingen tussen delegaties van EC, Raad en EP, de zogenaamde triloog. Nadat overeenstemming is bereikt, wordt het onderhandelingsresultaat weer voorgelegd aan Raad en EP voor definitief akkoord en zal de EC de uiteindelijke regelgeving publiceren. Het gehele onderhandelings- en besluitvormingsproces kan tot twee jaren duren. Tot die tijd is de bestaande richtlijn (EU) 2009/128 inzake duurzaam gebruik pesticiden nog gewoon van kracht.

Referentie

- 1 Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/2115 www.eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2022:0305:FIN